

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «ІСТОРІЯ ІСТОРІОГРАФІЇ І МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРІЇ В ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНІ: ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІСТЬ»

Міжнародний науковий захід, організований Історіографічним товариством та історичним факультетом Жешувського університету, відбувся у Жешуві (Польща) 12–13 вересня 2013 р. У конференції взяли участь історики історіографії, фахівці з теорії й методології історії з Польщі та України. Історіографічне товариство було створене з ініціативи польських та українських історіографів на науковій конференції Міжнародної дослідницької групи у Гданську (вересень 2011 р.), яка впродовж 2007–2011 рр. виконувала науковий проект «Історія – ментальність – ідентичність: Місце і роль історії та істориків у житті польського й українського народів в ХІХ–ХХ ст.»¹. Очолюване знаним польським історіографом Є.Матерницьким товариство налічує понад 90 істориків історіографії, серед яких і 10 представників України.

Засідання конференції 12 жовтня було відкрите програмною доповіддю голови Історіографічного товариства д-ра габ., проф. *Є.Матерницького* (Жешув) «Польська історія історіографії: шлях до професіоналізації, її актуальний стан та перспективи подальшого розвитку», в якій окреслювалися основні етапи інституціоналізації історії історіографії в Польщі, аналізувалося її сучасне становище та виклики, що стоять перед дисципліною. Д-р габ., проф. *А.Вежбицький* (Варшава) присвятив свій виступ історикові Мар'янові Генрікові Серейському, який чи не найбільше спричинився до інституціоналізації історії історіографії як окремої дисципліни в Польщі середини ХХ ст. Натомість д-р габ., проф. *Р.Стобецький* (Лодзь) сконцентрувався на провокативній критиці «вузької» концепції історії історіографії, що переймається лише професійним історієписанням, котре домінувало в Польщі до останнього часу. Лодзинський історик закликав до переосмислення предмету й завдань історії історіографії та окреслив кілька можливих варіантів нового, більш широкого розуміння цієї дисципліни.

Українські учасники в перший день роботи конференції зосередились як на історії, так і на сучасному етапі розвитку історії історіографії в Україні. Д-р іст. наук, проф. *В.Тельвак* (Дрогобич) присвятив свою доповідь ролі М.Грушевського у становленні української історіографії й методології історії. Проф., д-р іст. наук *І.Колесник* (Київ) окреслила основні етапи розвою історії історіографії в Україні та запропонувала кілька методологічних моделей для її розвитку в майбутньому, а канд. іст. наук *В.Склокін* (Харків – Відень) проаналізував специфіку зустрічі української історіографії з постмодернізмом.

Перший день роботи конференції завершили повідомлення: д-ра габ. *В.Юльковської* (Познань) – про внесок Йоахіма Лелевеля в розвиток польської історії

¹ Підсумком виконання проекту стали вже видані томи спільних колективних монографій: *Historia – mentalność – tożsamość: Miejsce i rola historii oraz historyków w życiu narodu polskiego i ukraińskiego w XIX i XX wieku* / Praca zbiorowa pod red. J.Pisulińskiej, P.Sierzęgy, L.Zaszkilniaka; wstępem opatrzył J.Maternicki. – Rzeszów, 2008. – 704 s.; *Historia – mentalność – tożsamość: Studia z historii, historii historiografii i metodologii historii* / Pod red. K.Polasik-Wrzošek, W.Wrzoska, L.Zaszkilniaka. – Poznań, 2010. – 372 s.; *Історія – ментальність – ідентичність. – Вип.ІV: Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в ХІХ – першій половині ХХ століття* / За ред. Л.Запшкільняка, Й.Пісуніньської, П.Серженги. – Л., 2011. – 536 с.; *Mity i stereotypy w dziejach Polski i Ukrainy w XIX i XX wieku* / Pod red. A.Czyżewskiego, R.Stobieckiego, T.Toborka, L.Zaszkilniaka. – Warszawa; Łódź, 2012. – 496 s.

історіографії, д-ра габ. *М.Гошовської* (Жешув) – про історію історіографії у творчому доробку й дидактичній діяльності польського дослідника Людвіка Фінкеля, д-ра *А.Точека* (Краків) – про львівських істориків історіографії та методологів історії часів галицької автономії, д-ра габ. *Й.Кольбушевської* (Лодзь) – про біографічні дослідження представників лодзинської історіографічної школи, канд. іст. наук *В.Педича* (Івано-Франківськ) – про місце Мирона Кордуби в українській історіографії першої половини ХХ ст.

Засідання другого дня відкрила доповідь проф., д-ра іст. наук *Л.Зашкільняка* (Львів), присвячена питанням розвитку української історіографії в міжвоєнній Польщі. Українську тематику продовжили д-р іст. наук *В.Ващенко* (Дніпропетровськ) з аналізом ролі методології в українській історіографії від М.Грушевського до сьогодення, канд. іст. наук *І.Куций* (Тернопіль) із доповіддю про цивілізаційну проблематику в історіографії Східної Галичини у ХІХ – на початку ХХ ст. і д-р іст. наук, проф. *В.Масненко* (Черкаси), який присвятив свій виступ ролі В'ячеслава Липинського в українській історії історіографії, а також д-р габ. *К.Блаховська* (Варшава), котра розповіла про галицьку та київську школи в дослідженні історії Київської Русі.

Науковий захід завершили повідомлення: д-ра габ. *М.Возняка* (Люблін) – про взаємозв'язки між історією історіографії й методологією історії, д-ра *П.Вітека* (Люблін) – про методологічні проблеми візуальної історії, канд. іст. наук *В.Яремчука* (Острог) – про стан і перспективи дослідження радянської історіографії, д-ра *Й.Пісулінської* (Жешув) – про інституційну основу історії історіографії у сучасній Польщі, д-ра габ., проф. *Е.Коки* (Гданськ) – про дослідження з теорії історії Романа Вапинського й д-ра габ. *А.Женбинської-Вітек* (Люблін) – про методологічні проблеми польської історіографії Голокосту.

Дискусії, що мали місце під час роботи конференції та інколи набували доволі гострого характеру, оберталися насамперед довкола необхідності переосмислення традиційного розуміння предмету й завдань історії історіографії, а також її взаємовідносин із такими дисциплінами, як теорія та методологія історії, інтелектуальна історія, історія ідей. Іншим важливим виміром полемік стала оцінка впливу таких нових чи відносно нових течій та напрямів, як, наприклад, постмодернізм або візуальна історія, на трансформацію історієписання в Польщі та Україні. З огляду на важливість, актуальність цієї проблеми, наступну конференцію, що має відбутися у Варшаві у вересні 2014 р., було вирішено присвятити саме впливу нових тенденцій західного історієписання на польську та українську історіографію ХІХ – початку ХХІ ст.